

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 3. Quid quoad hoc de Moribundo?

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

satisfaciendi aliis obligationibus. Officiū ergo Confessarii exigit, ut quantum cum divina gratia potest, allaboret, ne hæc in absolvendo defint, nec ipse per suam culpam Sacramentum administret indigno.

§. I.

Absolvendus quis?

93. Sacramenti Pœnitentiæ capax est omnis & solus ille homo viator, qui baptizatus, & alicujus peccati actualis in, vel post baptismum commissi reus est, vel fuit. Cùm ergo Beatissima Virgo, sicut ab originali, ita etiam ab omni actuali peccato fuerit semper immunis, patet, eam nunquam potuisse confiteri, adeoque fabulosum esse, quod de S. Petro, vel de S. Joanne tanquam ejus Confessariis circumfertur. Qui autem hujus Sacramenti capax est, non recipit illud validè, nisi sit legitimo modo dispositus; de quo in seqq.

§. II.

De presentia quoad confessionem.

94. Itaque I. debet pœnitens esse pœnitens Sacerdoti, cùm ei confitetur, uti & cùm ab eodem absolvitur. Nam Clementis VIII. in sua Constitutione 1602. 19. Julii edita, ut refert Tan. *Disp. 6. q. 9. n. 5.* hanc propositionem: *licere per litteras seu internuntium Confessario absenti sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere*: damnavit ad minus uti falsam, temerariam & scandalosam, prohibuitque sub excommunicatione ipso facto incurrenda, & Pontifici reservata, ne publicè vel privatim doceatur, nève unquam ut in aliquo casu probabilis defendatur, aut ad praxin quovis modo deducatur. Debet autem hæc Clementina ita intelligi, ut in ea. censeatur. *R. P. Sto. Trib. Pœnit. Lib. II.*

tur damnata & prohibita confessio & absolutio absenti facta, loquendo de illis non solum collectim, sed etiam divisim, uti declaravit Paulus V. 1605. 14. Julii apud Dic. *de pœnit. Disp. 9. n. 804.* & adhuc vivo Clemente officium S. Inquisitionis improbat contrariam eujusdam Theologi interpretationem apud eundem *l. c. n. 837.* qui ibid. 803. rectè colligit, Pontificem, cùm in suo Decreto dixit, *non licere in ullo casu confiteri absenti, vel absentem absolvere*, hoc ipso satis superque indicasse, quod neque valeat ita confiteri, aut absolvere. Nam si valeret, tunc saltem in casu extremæ necessitatis adhuc liceret; quia leges humanæ in tali necessitate communiter non obligant, ergo id, quod per se est validum, non potest per eas tunc prohiberi, reddique illicitum. Sed neque credibile est, quòd Christus voluerit aliquod salutis medium homini non esse licitum, quando extremè eo indiget, eoque validè uti potest. Sensus ergo Decreti Clementini est, quòd confessio absenti facta non sit valida; & quamvis deinde absolutio detur pœnitenti, tamen non sufficiat ad valorem Sacramenti; item quòd absolutio quoque data absenti sit invalida, irritumque Sacramentum, quamvis confessio facta fuerit à pœnitente. Dicitur. *de pœnit. Disp. 5. n. 89.* Fundamentalis autem ratio utriusque nullitatis est, quòd hæc fuerit mens & voluntas Christi, Sacramentum Pœnitentiæ instituentis, uti constat ex communi sensu Ecclesiæ, & allatis Pontificum Decretis.

§. III.

Quid quoad hoc de Moribundo?

95. Nihilominus tamen si moribundus Confessarium vocari petat, vel alia signa Pœnitentiæ edat, & unus (sive jam ipse

ipse per se viderit & audiverit, sive ab aliis tantum intellexerit; & vel vir, vel famina, vel puer, fidelis vel infidelis fuerit) hoc Sacerdoti absenti referat, potest deinde Sacerdos ad ægrum accedens illum præsentem adhuc absolvere, quamvis referens non redeat cum illo ad ægrum, & æger jam tum sit omnibus sensibus destitutus, vide *sup. l. 1. p. 3. n. 57.* Multi quidem etiam ex præstantissimis Theologis iudicârunt hoc esse expressè contra supra memoratum Decretum Clementinum, adeoque illicitum & invalidum, quia in ejusmodi casu confessio est tantum illa petitio seu vocatio Confessarii, vel alia signa Pœnitentiæ; atqui hæc sunt facta absente Sacerdote, eique absenti per internuntium indicata, ergo & confessio. Sed Archiepiscopus Armacanus litteris ad P. Ægid. Coninch. An. 1624. 6. Junii datis, & à Dicast. cit. *Disp. 9. n. 837.* relatis testatur, quod ipse Pontifex Clemens VIII. hac super re interrogatus illi responderit, sibi non fuisse propositum, damnare aut prohibere, quod in allato casu absolutio Sacramentalis impendatur. Unde in Rituali Rom. quod post Clementem operâ aliquorum Cardinalium & eruditorum virorum consilio confectum, & autoritate Apostolica Pauli V. editum fuit, hæc de moribundo sensibus destituto verba inserta fuerunt; *etiam, si desiderium confitendi per se vel per alios (non additur præsentis) ostenderit, absolvendus est.* Sed & Suarez cum ex urbe Romana ubi diu hac de re disceptavit, rediit, in litteris 1610. 9. Oct. Conimbrica datis, & à Tann. cit. *q. 9. n. 16.* relatis; *mibi, inquit, cerò constat, non fuisse hanc mentem Pontificis, nimirum prohibendi, ne in proposito casu moribundus sacramentaliter absolvatur.*

Unde autem Suarezio id tam cerò constabat? *tum ex ore, inquit, utriusque Pontificis (Clementis scilicet & Pauli) tum ex sententia multorum Cardinalium; tum quia etiam hoc nunquam fuit revocatum in dubium.*

96. Solùm ergo superest ostendere, quomodo nihilominus verba Decreti Clementini adhuc salva maneat. Aliqui autem volunt, confessionem moribundi in prædicto casu fieri aliquo modo adhuc præsentem Confessario: quia signum Pœnitentiæ cum expressa vel virtuali intentione de habendo præsentem Confessario datum à moribundo, sicut antè in Confessario absente cavavit, notitiam de ægroti pœnitentiâ, ita etiam in Sacerdote jam præsentem adhuc cavat eandem; ergo signum illud seu confessio, quæ hîc in tali signo consistit, fuit antè confessio absentis, & jam, cum adest Confessarius, incipit esse, & est confessio præsentis. Et hoc videtur longo suo discursu velle Dicast. *l. c. n. 843.* Expediitior via est, & menti Pontificum conformior, si dicatur, in Decreto Clementino per confessionem intelligi tantum eam, quæ est *ordinaria*, hoc est, quæ fit modo ordinario, per se & primariè intento à Christo in institutione Sacramenti Pœnitentiæ, cum nimirum aliquis, quantum est ex sua parte, omnia peccata mortalia, quorum sibi conscius est, potest & communiter debet exprimere. De hac enim confessione certum est, quod in nullo casu ne quidem in articulo mortis possit licitè aut validè per litteras vel per internuntium fieri absenti Sacerdoti. De alia autem confessione, quæ est tantum *extraordinaria*, & juxta institutionem Christi non per se, sed per accidens tantum est sufficiens ad valorem Sacramenti (cum nimirum

mitum aliquis in casu necessitatis vel nulum potest peccatum in specie exprimere, vel tantum pauca ex iis, quorum sibi conscius est; de hac inquam extraordinaria confessione verba Decreti nullo modo intelliguntur, neque mens Pontificis fuit, ut de ea intelligantur, ut constat ex dictis. Et ferè hoc ipsum quoad rem vult Card. Lugo, et si Dicast. l. c. à n. 820. modum ejus strictè judiciali multis impugnet. Ista autem ideo referre hic volui, ne quis terreatur Decreto Clementino, quod illi, qui moribundos in memorato casu vel aliis negant esse absolvendos, objectare solent.

97. Quidquid autem de his sit, securissimè & salvo Decreto Clementino aliisque principiis Theologicis in violatis procedere possunt Confessarii, si ex Petro Marchantio, proprià experientiâ docto, in *Trib. Sacram. tom. 1. tr. 4. tit. 4. dub. 7.* apud Dian. p. 9. tr. 6. Ref. 20. observent seqq. 1. moribundum sæpe esse destitutum. motu uluque externorum membrorum & capitis, non tamen etiam usu sensuum saltem omnium, sed amissis aliis retinere saltè auditum. 2. destitutū omnibus sensibus non esse semper etiam statim destitutum usu rationis. 3. moribundum, sicut quemvis alium constitutum in extrema necessitate, si non possit dare signa, quæ ab ipso alii exigunt, vel quibus clarè certè & indubitatè significare videatur, se dolere de peccatis, se petere auxilium &c. dare saltem ea signa, quæ ipse tunc potest dare; adeoque in nostro casu suspiria, gemitus, fixos oculorum intuitus, & quemvis corporis motum posse pro probabili vel saltem pro dubio signo Pœnitentiæ, adeoque pro sensibili Confessione haberi, uti etiam rectè

docet Tamb. de confess. l. 2. cap. 10. §. 1. n. 16.

Nam ad hæc ita rectè subsumitur; atqui omnis ille, non tantum Catholicus, sed etiam quivis alius, de quo rationabiliter præsumi potest, quod sit baptizatus, & credat vitam æternam, atque absolutionem sacramentalem esse sibi peccatori necessariam ad eam, si det probabile signum Pœnitentiæ, potest absolutè absolvi; & si det signum tantum dubium, potest sub conditione, si capax er, absolvi; ergo cum omnis moribundus ex iis, quos modò in minore nominavi, quamdiu caret Sacramento Pœnitentiæ sibi necessario, videatur per actus illos, quos adhuc potest exercere, & exercet, illud petere, sicque præfenti Confessario, si non certum, saltem probabile, vel dubium signum Pœnitentiæ dare, ut dictum est, potest Confessarius omnem talem moribundum vel absolutè, vel saltem sub conditione absolvere. Et quia potest absolvere, omnino etiam sub gravi peccato (contra charitatem; vel si proprius Parochus sit, etiam contra justitiam) tenetur urgente mortis periculo absolvere juxta communem apud Palao de pœnit. Disp. un. p. 11. n. 11. Dian. p. 3. tr. 3. Ref. 9. ubi Valq. Confessarios, qui tales moribundos non absolvunt, meritò vocat *reos & necatores animarum*. Illi autem econtra, qui absolvunt eosdem, prorsus malè à nonnullis apud Dian. l. c. Ref. 8. dicuntur *rudiores Sacerdotes*, aut *errare*, aut *indiscretè, ignoranter, aut absque fundamento etiam apparente procedere*. Certè Tamb. celebris & in praxi præclarè versatus Doctor l. c. n. 12. ait, regulariter sine absolutione se neque illum dimissurum, qui dum actu peccat, repente incidit in articulum mortis, omnibus sensibus destitutus; quia putat rarissimè fieri,

fieri, ut tali non suppetat etiam adhuc tempus eliciendi attritionem, eamque externo aliquo signo indicandi. vide *sup. l. 1. p. 3. n. 58.*

98. Ex quibus jam 1. patet, etsi, speculative seu præcisè loquendo, probabile sit, moribundum, si nullum dat, nec antè, quàm sensibus sit destitutus, signum Pœnitentiæ clarum dedit, non posse absolvi; practicè tamen propter superveniens & urgens præceptum Charitatis vel Justitiæ non esse probabile. 2. patet, Sacramentum Pœnitentiæ hîc non administrari sine materia sua proxima, hoc est sine confessione sensibili, quia moribundus verè aliquod externum Pœnitentiæ signum saltem dubium exhibet; & quia exhibet coram ipso Sacerdote præsentè, etiam non fit confessio absenti; adeoque Decretum Clementinum si de moribundis quoque intelligendum esset, ut aliqui *sup. n. 95.* voluerunt, maneret adhuc inviolatum. Sed 3. semper mihi visum est, Doctores hîc extremè sibi oppositos posse inter se haud difficulter conciliari. Ad hanc enim Quæstionem: *an moribundus sensibus destitutus possit absolvi, etsi nullum det, vel nullum antè dederit Pœnitentiæ signum?* Illi DD. qui affirmant, videntur per verba: *nullum signum*: velle tantùm excludere omnia illa signa, qualia communiter exiguntur & dantur à moribundis, expeditum adhuc mentis & corporis sui usum habentibus, quæque sunt clara, certa, atque indubitata; non item simul etiam omnia alia probabilia aut dubia. Illi autem DD. qui negant, videntur eadem verba accipere universalissimè, ita ut per ea excludantur non tantùm omnia communia seu ordinaria & certa signa, sed

præter illa simul etiam omnia alia extraordinaria, probabilia, & dubia: in quodam sensu rectissimè negant, quia hac ratione Sacramentum Pœnitentiæ careret materiâ suâ proximâ, seu confessione sensibili; sed in hoc nihil dicunt, quòd sit contra priorum DD. sententiam, & nostram.

§. IV.

Quid de confitente per litteras vel internuntium?

99. Qui per litteras ad Confessarium missas sua peccata proponit legenda, vel ei per internuntium curat indicari, sed postea ipse coram præsentè Confessario petit ab iis, quæ per litteras vel internuntium antè indicavit, absolvi; vel dicit v. g. *accuso me de omnibus ante indicatis* &c. nihil agit contra Decretum Clementinum, sed validè confitetur, quia hoc modo ratificat & renovat coram præsentè Sacerdote suam confessionem, quam antea per litteras vel internuntium fecerat absenti, ergo hoc ipso tunc jam confitetur præsentè. Bonac. *Disp. 5. q. 4. p. 5. n. 2.* An autem, & ex qua causâ licitum sit, ut pœnitens non ore tenus sua peccata profert, sed in scripto det Confessario legenda, vide *sup. l. 1. p. 3. n. 82. & 83.* Qui confiteri vult per interpretem, non tenetur sua peccata illi dicere præsentè Confessario. Dicast. *cit. Disp. 9. n. 810.* contra Lugo; deinde tamen (loquendo extra casum necessitatis) debet esse præsentè, cum interpretes ea Confessario refert; vel certè debet ea, quæ interpretes in ejus absentia dixit, ipse postea coram Confessario ratificare & renovare. An verò & quando teneatur aliquis confiteri per in-